پیغام

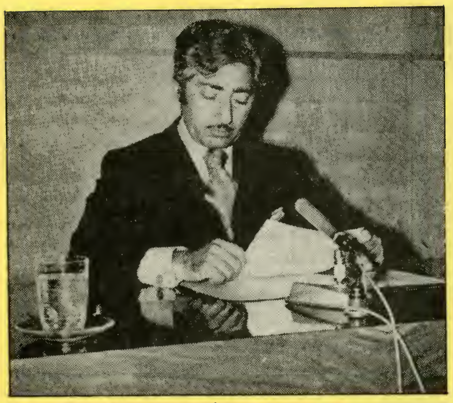

محمد موسیٰ شفیق

سریزه : الحاج ننګیال

Ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

پیغام

ویناوال : محمّد موسیٰ شفیق

سریزه : الحاج ننگیالی

(c) ketabton.com: The Digital Library

دکتاب نوم : پیغام
ویناوال : محمدموسی شفیق
سریزه : الحاج ننګیال
خطاط : نورالدین هنریار
خپروونکی : فرهنګ جهاد
نیټه : د ۱۳٦۷ لمریزکال دثورمیاشت

دفرهنګ جهادبیستی او بانکی پته
P. o Box No. : 1107
G. P. O
پشاور پاکستان
حساب بانکی : حبیب بانک 3014
میوه مندوی برانچ
پشاور پاکستان

بسم الله الرحمن الرحیم

پیغام او شفیق

۱- پیغام

پیغام د شهید شفیق «دده په قول» د لالهانده او وارخطانه لیتوب دوخت یو رنګین سوغات دی او ددوی د ژوند دیوې تپاکلی دورې تأثرات او خاطرې.

پیغام د مرحوم شفیق د دارالعلوم د زده کړې د دورې ادبي پانګه ده او د هغه مهال سرمایه چې شفیق د مصر او امریکې د لوړو تحصیلاتو وروسته د سترو دولتي پوستونو له شا د هغې ارمان کړی او ویلي دي: «...که زه د دې اوس نه پیدې کم او کیف خبر وای ما به له هر یو کال نه په همانغه تنګ، تریو او تپه تیاره دارالعلوم کې دوه او دري کلونه جوړ کړای وای».

خو مرحوم شفیق د نن وارخطا او لالهانده زلمي دیوه شاعر، ادیب او ـ لیکوال په صفت دومره نه پیژني. د هغه وزارت او صدارت او په مجموع کې سیاست د دوی هنر او فن تر خپل سیوري لاندې داسې پټ کړ چې نن د مرحوم شفیق د پاخه فن نه ډېر لږ کسان خبرتیا لري په افغانستان کې چې هر فنان، لیکوال او ادیب سترو دولتي پوستونو او لوړ

(c) ketabton.com: The Digital Library

اجتماعي او اداري موقف ته رسېدلی دی هغوی بیا خپل فن او هنر ته داسې دمه ورکړې چې بیا یې کله څوک نه ځکني آثار لولي او حال یې ګوري - داګومان هم نشي کولی چې دادی د پرون هغه ستر ګور لیکوال او ویناوال وی چې دی یې اثر مطالعه کوي .

نن هم زموږ د جهاد مشران چې ښو لیکوال هم و ویناوال هم او - صحافیان هم هغه د پرون لیکوال نه بریښي کوم چې په شرعیات - عرفان - قضا ادب - کهیځ - پیام حق - ورانګه او . . خپرونو کې لیده کېدل .

دلته د مرحوم ماستر فضل کریم د « لیکوال مرشو » لیکنه سري ته دکا نې کرسنه وبریښي . او زه خیله چې مرحوم شفیق څومره دیو شاعر ، لیکوال او ادیب په صفت پېژنم دومره یې د وزیر او صدراعظم په نامه نه پېژنم ، ځکه د ده لیکوالي او په مجموع کې فن ابدي دی او تلپاته . نن هم د شفیق فن ژوندی دی او سبا هم . د هغه وزارت او صدارت نور نه لیده کېږي خو « پیغام » او « عبقریان » به یې تر قیامته ژوندي وي او هدغه ورد دوی نور لیکنې او شعرونه هم .

د شفیق پیغام چې څومره د پرون ځوانانو ته د بیدارۍ د جرس حیثیت درلود نن هم هماغه تأثیر ، ولوله او جذبه لري او د نن زلمي هم ورته اړ دی او هم ورته . دغه پیغام د څه مشخصو او موسمي حالاتو او شرایطو پیغام ندی . دا پیغام د پرون له پاره هم و د نن هم دی او د سبا هم دغه پیغام تېر ځتونه ستر ګو ته دروي او نزاره یادونه راسپېړي له نن هم خبري کوی او د راتلونکی بنه هم ښیي .

(c) ketabton.com: The Digital Library

شفیق پخپله لیکي:

«زما نوم محمد موسی شفیق دی پلار مې مولوي محمد ابراهیم کاموي نومېږي. زمونږ کورنۍ د ننګرهار ولایت دکامې په سیمه کې اوسېږي او یو اوږد علمي تاریخ لري.

زه پخپله دکابل په ښار کې چېرته چې زما پلار ډېره موده کار کاوه د ۱۳۰۸ هـ ش کال د جوزا په پنځمه زېږېدلی یم.

زما رسمي تحصیلات په ابتدایي مرحله کې د کامې او کابل په مکتبونو کې بنه نیولې بیا وروسته د پلار په اراده او امر د ننګرهار ولایت د نجم المدارس په مدرسه کې شامل شوم. دوه کاله وروسته د کابل عربي دارالعلوم مدرسې ته راغلم چېرته مې چې دولسم صنف خلاص کړ او مولوي ترې راووتلم، د مدرسې وروسته په شاهي دارالتحریر کې مقرر شوم او بیا وروسته د پوهنې وزارت لخوا مصر ته د تحصیل لپاره ولېږل شوم او د هغه ځای نه د تحصیل د ختم نه وروسته امریکې ته ولاړم.

زما د تحصیل درجه داده:

د بکلوریا معادله شهادتنامه د کابل له عربي دارالعلوم څخه، دلیسانس

(c) ketabton.com: The Digital Library

شهادتنامه له مصر څخه ، په عدلي چارو کې د ماسترۍ شهادتنامه له مصر څخه ، په مقایسوي حقوقو کې د ماسترۍ شهادتنامه له امریکې څخه.

د مورژبه مې پارسي او د پلار مې پښتو ده او ما ورسره عربي او انګلیسي هم لوستلې دي

زما په تربیه کې لومړی مؤثر شخص زما پلار دی د هغه د پر و مثبتو افکارو ما کې تاثیر کړیدی او ځینې هغه نظریات یې هم په ما تحمیل شوي چې د خپلې زمانې د پاره هغه ته مفید ښکاره کېدل مګر اوس دیو منفي - جریان شکل لري. زما پلار د هغه او پر د او حساس ماموریت له کبله چې د افغانستان په اوسنی او پخوانی دوروکې یې سرته رسولی د افغانستان په تاریخ کې دیو معین ذهنیت نمایندګي کوي ، زه په خپله په خپل ځان کې د هغه د مثبتو او کټورو نظریاتو تا ثیرات ګورم ، د هغه نه وروسته په اجتماعي ژوند کې د پښتو ځینو نومیالیو ادیبانو زما په تربیه کې برخه اخیستې ده او په دارالعلوم کې د مولانا غلام نبي کاموي اثر زما په فکر باندې د - مخصوصې یادونې وړ دی .

په مصر کې مې د ښاغلی « داوي » نه هم ډېره مستقیمه استفا ده وکړه او د قاهرې ثقافتي محیط د رسمي تحصیل نه علاوه زما د فکر په وسعت باندې زیات تأثیر وکړ ، د امریکې سفر او اقامت د غربي ژوندانه د طرز سره آشنا کړم او بالاخره د دې مختلفو مؤثراتو د تفاعل په نتیجه کې ماسره هم یو شمېر ثابت نظریات د ژوندانه په باب کې پیدا شول چې زه ورته خپله لاره وایم او د ېر دوستان لرم چې موافقه ورسره نلري .

زما فعالیت د حقوقو او قوانینو په ساحه کې دی وظیفه مې د عدلیې

په وزارت کې د قوانینو د لوی مدیریت اداره او د حقوقو او سیاسي علومو په پوهنځي کې د خاص بین المللی حقوقو او د مقا یسوی حقوقو تدریس دی.

جرایدو او مجلاتو ته مقالې هم لیکم او کله کله مې پخوا شعرهم وایه او اوس هم د شعر شیطان کله کله رابا ندې پېښه کوي...*

شفیق لیکلي، جرایدو او مجلاتو ته هم مقالې لیکم او کله کله مې پخواهم شعر وایه او اوس هم رابا ندې کله کله د شعر شیطان پېښه کوي. خوزه داوایم چې مرحوم شفیق دري او پښتو ادب ته د روند، مثالي او بنسټیز کار کړی دوی د لنډې کیسې لیکلو لارې په غښتنه کړې او د نویو لیکوالو له پاره یې ځای په ځای د خپل فکر او فن د یوې ځلولې دی دوی معیاري افسانې ولیکلې د فن په لحاظ په تول پوره او د چاپېریال د مسلط شرایطو او بېنې اغوږ کړی او د تولنې د نیمګړتیاوو د سمون په لار کې زړه کړې ور .

هغه وخت چې افسانې لا د هیواد په خپرونو کې غزوني نوی کړې. په دې ډول شفیق په پښتو ادب کې د لنډې کیسې او انقلابي شعر د کاروان جرس وغږاوه او په پوره ډاډ سره ویلای شو چې که مرحوم شفیق سیاست او اداري بوختید نو نه وی مصروف کړی نن به د دوی فن د پښتو او دري ادب داوج موج او معراج پورې در ولی وای او ادبیاتو ته به یې د خپل لوړ استعداد او نبوغ له مخې داسې هراړخیز کار کړی وُ چې د تخلیق او تحقیق په دوارو ډګرونو کې به یې په سیمه کې بر او لوړ مقام ګټلی وای.

---

* - اوسنی لیکوال د ۱۳۴۱ لمریز چاپ

(c) ketabton.com: The Digital Library

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا ښايي د شفيق او ځونو روکوټو په شمېر ليکوالو او ديبانو ځانګړنه وي چې په دوه او درېيو درېو او پښتو کې يې پاخه معياري او کره ادبي او هنري آثار رامنځ ته کړي دي داسې چې لوستونکي د انشي احساسولي چې د ليکوال موږني ژبه کومه ده .

د مرحوم شفيق دري او پښتو افسانې چې څو ګڼ لولي نو دا تو پير ورته ګران شي څو پرېکړه وکړي چې پښتو ليکنه يې پخه وګڼي او که دري.
دا د شفيق د هغه مهال ادبي فن پاړې وې چې ده لا د ځوانۍ او تحصيل شپې تېرولې او سرې دا تېکل کولای شي چې وروسته به د دوی فن څومره پر مختګ او ارتقايي منزل وهلی وي. د دوی د ځوانۍ ليکنې له يوه ځانګړي کره او استادانه انداز او اسلوب څخه برخمنې دي .چې د دوی نبوغ ،استعداد او ذوق په ښه توګه ترې څرګندېدای شي.
په دې ډول ويلای شو چې که څه هم شفيق د ځينو وجوهاتو له مخې د کميت په لحاظ لږ ادبي آثار پرې اېښي خو د کيفيت په لحاظ ډېر استادانه ، معياري او د ټولو شرايطو د غوښتنې سره برابر مواد او د الهام او پيغام ازاکي بکې ډېرې موندلې شي.
. ويل کېږي چې شفيق د داود خان له کودتا وروسته په زندان کې هم ارزښتناکه ليکنې او پلټنې کړي او د قرآن کريم تفسير يې کښلی دی چې که له منځه نه وی تللی دا به زموږ د اسلامي فرهنګ د بډاينې ډېره لويه پانګه وي .

(c) ketabton.com: The Digital Library

شفیق د خپل فن په هنداره کې

شفیق انقلابي شاعر ؤ - د هغه شاعري او په مجموع کې فن د پرګنو له هیلو او ارمانونو سره تړلې ؤ او د هغه د فن خښتې او مساله د ټولنې او چاپیریال وضعه او مسلط شرایط وو.

شفیق د یره دراك او سترګور وینا وال په توګه د خپل ولس ستونزې او دردونه د شعر په ژبه بیانول او د فن او هنر په ګوتو یې د هغو سمون او علاج اغوړاوه، د هغه فکر، ورځ او خیال لوړ - نظرېې ځیر ؤ او ژور.

هغه د خپلو خلکو پر دردونو دردېده - د ولس درد د هغه خپل درد ؤ د قام مصیبت د هغه مصیبت ؤ او د وګړو پرېشاني او بد حالي د هغه خپله پرېشاني وه ګویا هغه د خپل وجود په زره زره د غریب، مظلوم، وږي بې کوره او کړېدلي هره سا نده - هر فریاد - هر درد او هر کړاو داسې محسوساوه لکه چې پده خپله تېرېږي او دې ځان په ټوله معنا د هغه په ځای ګڼي دا زما خبره نده د ده شعرونه دغه ټکی څرګندوي او د ده فن د دې خبرې شاهدي ورکوي او -

(c) ketabton.com: The Digital Library

ړاسپړي يې .

هغه يواځې ځانته سوکالي نه غوښته هغه دقام اوولس د - ښېگړه و مين اوليواله وُ پدغه مينه کې هغه دپتنګ د سربازی د جذبې غوښتونکی وُ اوديوه بې خوده ليوني دسرښاره استغنا هيله من ، چې زخمي زړه يې له نوروپرهرزلوسره په وينوکې نوږم ورنګېږي :

استغنا ديوه بې خوده ديوانه را
پاکيزه يوه د مينې کاشانه را
زخمي زړه مې لا په نوروو وينو رنګ کړه
سربازی ديوه سرتېری پروانه را

شفيق پدې ګروهمن وُ چې د خپل ولس وېرجنه وضعه يې د مبارزې اويوه مثبت اوښتون له لارې بدليدلای شي ځکه خود حق په لارکې هغه دمنصور د سربازی د ولولواوهمت غوښتنه کوي :

درد اوغم د محبت کې خوندسروررا
ډېره ځای په ارمانو ډکوه طوررا
چې دحق له پاره دارپه لېمه ښکل کړم
هومره جوش دسربازی لکه منصوررا

شفيق چې ګوري د هېواد ځوان توکم د غربي ماديت د تورې بلا کومې ته نژدې کېږي اونننی تش په نوم تمدن څه ورد معنا او روحانيت په ګورتالان کړې اود ژوند فطري بنه يې بدله کړېده نوله همدې ځايه هغه د ترقې پهلوړپه معنوی اساس دين غوښتنه

(c) ketabton.com: The Digital Library

کوي هو! د منزل په لور د باد په شېر د چټک یون:

ماديت دغرب لاهو کړو تباه کېږو
ژمونږ روح ته یو غیبي غوندي امداد را
معنوي اساس مو تینګ په خپل قدرت کړه
د منزل په لوري بيا منده ی د باد را

شفيق - زړه یواځې د توحيد ځای بولي - نوري میني او غوښتني له زړه تخته لېري کوي او د زړه حرم له هر ډول بوتانو پاک او سپیځلی غواړي:

آئينه چې د جهان د ننداروشي
دا یو موتی در د منډ زړه مې جام دجم را
د توحيد لمبې مې سرې لره سینه کې
له بوتانو نه خالي د زړه حرم را

شفيق د شلم قرن د جاهلیت او وحشت په تیارو کې د حق د ځلنده مشال په رڼا کې د پرمختګ د منزل لار تیا کي که نه نو بیا به په تولنه یوه لار ورکی ټولنه وي له معنا او روحانيت تخته لرې او د ماديت په زولنو کې ښکېل:

په ځیګر د درد او مینی سوی داغ را
سينه ټوله د معنی د ګلو باغ را
دې تیاره سفر کې لار رانه ورکېږي
ته په لاس د حقیقت ښکلی څراغ را

له شفيق سره د خپل هېواد د پرمختګ او ترقي تلوسه وه او پدې

(c) ketabton.com: The Digital Library

خوریده چي څنګه يې هيواد د طبيعي خدای ورکړي شتمنيو څه سره بېرته پاته دی څکه خو هغه د دې ارمان څخه چي هيوادېي خوږو چي ترڅنګ يې د بره تګ او ترقي منزل ته ورسېږي له همدې امله هغه په شپه کي د کال له منزل وهلو څخه پته يله لاره ليده.

دې تورتم کې لګه لمر هوموه مشال را
د ږېږو غږ کې لاړو و پورې وصال را
قافلې نه وروسته کېږي ساعت کم دی
په شپه کي موږ ته توان د تلو د کال را

موږ غږ کې وويل چي شفيق چي هرڅه له خدايه غوښتل د ولس او هيواد له پاره يې غوښتل او خپل ټول استعداد او صلاحيتونه يې د غه هدف ته وقف کړي وو حتی خپل ذوق او تمنا هم:

مال نه ږوزخمي زخمي په درد دوا را
آزادي او حريت پدې دنيا را
چي د قام په درد مې وخوري هغه خوښ کړي
هسې شاني ښکلي ذوق وتمنا را

بل ځای لدې هم پل غږ کې ښه دي او وايي:

سينه پاکه له وهمونو له وسواس را
سينه محيط کي مې آواز له انعکاس را
چي خدمت يې قوت ورکړي قام ته بر ته
هغه مټ هغه بازو او هغه لاس را

شفيق چي پر خپل هيواد مسلط نا مطلوب شرايط کوري چي د

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځینو منفي سیاستونو لوري څنګه د ده وطن د بلا خولې او دبربادي کومې ته نژدې کړي نو ځکه هر وطن دوست شاعر دې هم وځوروي خوله دغه دوله ګوا بښونو سره د مقابلې له پاره د ولس د ټولو پرګنو د ټینګ وحدت او همږغي ته کږغږ پورته کوي چې د دا روان خطرناک سیلاب مخه ونیسي د هغه سره سیلاب مخه چې په رښتیا هم تباکوونکی او ورانوونکی.

که وایو چې هم پدې شانې اوسیږو
نو په مرو او معدوموبه شمیرېږو
راځئ هله چې لاس ونه سره ورکړو
ګني دا سیلاب چې راغی تباه کیږو

هغه له وطن سره د مینې او د خپل ضمیر غږ او د وجدان او احساس د څرېکوڅه دا دول ترجماني کوي:

مونږ په ایشیا کې یو مسعود افغانستان غواړو
مونږ حکومت او حاکمیت د پاک قــران غواړو
اباد په سوله امنیت با ندې جهان غــواړو

د قام خادم چې وي هغه ځلمی امام دی زمونږ
لکه نسیم د باغ ګلونو ته پیغــام دی زمونږ

شفیق د خپلې لارې او مرام له پاره د فعالیت او مبارزې ستونزې لیدلی او پدې لارکې یې کړاوونه او ناخوالې یې حتمي ګڼلي خو لدې سره سره وچې حوادث یې دا رادې لوري نشي بدلولی او ستونزې او خطرونه یې له هدف څخه نشي ګرځولی:

(c) ketabton.com: The Digital Library

مړه به نشي اراده مې حـاد ثوکې
راسره چې عالي دومره روحيات دی

شاعران جذباتي مخلوق دي شفيق ته هم چې کله درد ورشي او د ظالم لاسونه هماغسې د مظلوم په وهلو تکولو شـــنه وګوري نو دا فرياد يې له خولې ووځي :

دا تومبي مې چې اغزي د زړه په سترګو
کوم بې رحمه کوم ظالم او کوم صياد دی
چې آسمان په ظالمانو نه رالـوېږي
معلومېږي بې تاثيره مې فـرياد دی.

شفيق د خپل اسلامي او ملي غرور په تکيه پر خپلو ټولو بد خواهانو او دښمنانو باندې درونداو داومن غږ کوي ، خپل تېر برم ورته يادوي او په شومو نيتو نو يې ورې پې خاندي او ټوکې کوي :

دبستان کې د ايشيا چې زه استاد وم
تالوستله هغه وخت کې سيپاره
مخ دې تور شه اوس زما سره دعوه کړې
ته او خدای نو په هغه قـــواره

شفيق متعهد او ژمن شاعر ؤ هغه شعر او ادب د خوشې خيالي او رنګينو تصوراتو لفاظي نه ګڼله او نه د مداحې وسيله - هغه د شعر او ادب له پاره د تعهد او مسلک پر ضرورت قائل ؤ - هغه ادب د ژوند هدف او مرام له پاره پر اصل ګرځولی ؤ . هغه بې تعهده او بې مسلکه شاعر ورکه غواړي او پر هغه اور لګوي .

اوږد په ژوندون پوري کړه چې نوي آزادي یکي
ورکه شاعري شه چې مسلك ورسره نه وي

هو څکې مو ووېل چې مرن شفیق دیوه شاعر او ادیب په توګه پېژنونه د وزیر ـ سفیر او صدراعظم په نوم د شعر له مخې یې پېژنو او د فن په هنداره کې ورته ګورو د هغه شعر او فن په هنداره کې چې د دوی د ژوند دیوې تاکلی دورې ادبي پانګه او تأثرات ګڼلی شي او لکه څنګه چې څرګنده کړې شوه د هغه فن د ژوند له پاره دی د پرګنو د زړونو غږ او د ضمیر آواز هم دی ـ او د ټولنې د مسلطو شرایطو منعکس کوونکی او د وخت نماینده ـ چې د شاعر د هغه مینې او تلوسې ازانګه ښه تر ښه څرګندېدای شي چې هغه یې د خپلې ټولنې د نیمګړتیا وو د سمون او پرمختګ او سوکالی له پاره لري.
هغه خپل فن د مقصدیت په زانګو او د اجتماع په غېږ کې رالوی کړی
د هغه د شعر هر بیت له ظلم څخه د نفرت او د خائن په مقابل کې د ـ
کینې داور بخرې ښندي او د مظلوم او بېوزلي په زخمونو پټی لګوي ـ
ځکه خود هغه فن ابدي دی او تلپاته د پرون هم د نن هم او د سبا هم.
بې ځایه به نوي چې د هېواد د نامتو وینا وال قدرمن غمخور صیب
د غه شعر را غبرګ کرم، چې محمد موسی شفیق یې د افغاني
کوه طور موسی ګڼلی:

ته شفیق یې ته رفیق یې ته موسی زموږ د طور یې
نوم دې ځکه د زړه سره خورد زړونو په جهان شو *

*ـ وګټ لویه هنګامه دعبدالله غمخوراثر ۱۵۳ ـ ۱۵۴ مخونه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

(c) ketabton.com: The Digital Library

ښاغلی صباح الدين کشککی په «دهٔ قانون اساسی» کې ليکي:
ما شفيق له هغه وخته پېژانده کله چې د ۱۹۵۰ کال د لسيزې په وروستيو کې د واړو خپلو زده کړې په بهرکې سرته رسولې وی او هېواد ته راستانه شوی وو. موږ د خپل هېواد د پرمختګ او سوکالی د پاره ګډې نظرې درلودې. او دواړو د هغو اصلاحاتو پلی کول چې بيا وروسته يې د ډېره برخه په اساسي قانون کې هم شامله کړی شوه د هېواد د ترقی له پاره معقوله او سمه لار ګڼله.

کله چې شفيق د ۱۹۷۲ کال د نومبر د مياشتې په لومړيو کې له ما غوښتنه وکړه چې د ده په حکومت کې د اطلاعاتو او کلتور د وزير په توګه برخه واخلم ما د هغه دا غوښتنه په دوو شرطونو ومنله – په حکومتي چارو کې د سلطنتي کورنۍ د غړو د لاس وهنو مخه نيول او د حکومت سره پيوسته د يوه ټيم رامنځته کېدل چې د هغه په څنګ کې ما ته صلاحيت راکړي شي چې د هېواد په مطبوعاتو کې بنيادي بدلونونه رامنځته کړم.

د سلطنتي کورنۍ د غړو په منځ کې د شفيق پر خلاف احساس دومره تنګ او تېز شوی وو چې ما له هغه سره په صلرت کې يو شپه په خبرو کې دا موضوع رامنځته کړه هغه وويل چې زه هم له ستونزې څنه خبر يم. د سلطنتي کورنۍ غړي په هېواد کې د رامنځته شوو پېښو نه خواشينی شوی وو او سرهېدل چې په هره بڼه به د قدرت واګې د دوی له لاسونو وځي. هغوی څپله مخه کې د کلکې ارادې خاوند يو صدراعظم ليده چې په حکومتي چارو کې د سلطنتي کورنۍ د غړو د لاس وهنې د – مخنيوی په کوونه يې په اساسي قانون کې د شاملو موادو د پلي کولو

(c) ketabton.com: The Digital Library

پخه اراده کړې وه.

د سلطنتي کورنۍ ځينې غړي اوکين لاسي له دغه بدلون څخه په ويره کې شول. هغوی پخپل څنګ کې ديرې نوی دورې اوپريکنده او پاخه هوډ مشرتابه رامنځته کېدل ليدل چې په راتلونکی کې يې د قدرت لاسته راوړلو دپاره د هغوی پخوانی هيلی له منځه وړلې.

شفيق د سياسي ګوندونو، د ولايتونو د جرګو او ښارواليو د قانون په پلی کولو کې چې هغوی ته بنيادي ضرورت محسوسېده د پاد شاه منظوري ترلاسه کړه. له دې پرته د هغه حکومت په پام کې لرله چې د مظاهرو په ګډون د عامو غونډو د تنظيم قانون هم پلی کړي.

د مطبوعاتو قانون چې په ۱۹۶۵ کال کې د محمد يوسف د انتقالي حکومت په دوره کې نافذ شوی وو هم تر بياکتنې لاندې ونيول شو. يوازې هغه جريدو د خپرېدو حق درلود چې په يقينی، بشپړو او فعالو توګه يې د اساسي قانون ارزښتونه د هغه د هدف او متن په نظر کې نيولو په پام کې نيول.

د ملکي مامورينو قانون چې د هغه تصويب د ژبې پر مسئله - ځنډېدلی و تصويب شو او په هغه پورې اړوند اختلافونه په اريانونکې توګه له منځه يوړل شول.

د دې دپاره چې د غير حکومتي مطبوعاتو سره يې مرسته کړې وي د هغوی مينو پربنا چې د حکومت په کرېلاره کې يې بنه نيولې وه اعلان کړه چې د حکومتي اعلانونو موسسه به د اونيزو جريدو په سلو کې د برش او د ورځپاڼو په سلو کې شل چاپي لګښتونه د دولتي اعلانونو له لارې ورکوي. د ه پرې ليکلی صدر اعظم شفيق و توانېده چې د

(c) ketabton.com: The Digital Library

آزاد و مطبوعاتو سره یو دول بنې اړیکې را منځته کړي.

د شفیق په دوره کې ځای پر افغانستان د خپلو خپرونو په لړکې پخه وخته آذان پیل کړچې دهغې وروسته به دهېواد له نامتو عالمانو نه یو تن داسلام د سپېڅلي دین دارزښتونو په رڼا کې د هېواد پرمختګ او سوکالۍ دپاره دعا کوله.

د شفیق په حکم د شهر غلغله رستوران چې د حاجي یعقوب جامع جومات ته مخامخ ؤ اود هغه نه د عیاشي او فحاشي دیوې اډې په توګه کتل اوچېتېده او هلته د دولت مخورو تګ راتګ کاوه بند کړ.

همدغه راز د مرستون تیاتر (منډوي صحنه) چې هغه هم د فحاشي د یوه مرکز بڼه غوره کړې ؤ وتړل شو.

همدارنګه د شفیق حکومت د بهرنیو هېوادو د ځینو سفارتونو او پر شمېر افغانانو د مخالفتونو سره سره په کابل ښار کې د یوې کلیسا د ورانولو امر صادر کړ. دغه کلیسا د دارالامان د سړک په اوږدو کې د روسیې د سفارت ترڅنګ په قاچاقي ډول جوړه شوې وه.

په کورنۍ او بهرنۍ سیاست کې د شفیق نوښتونو په حقیقت کې دده د حکومت او رژیم دوام د له منځه تللو زمینه برابره کړه. پدې برخه کې دده تر ټولو مهم کار د ایران سره د هلمند رود د اوبو د تړون لاسلیکول ؤ. دده دغه تړون په هېواد کې د ننه او په غیر مستقیم ډول د روس لخوا د سختو مخالفتونو سره سره لاسلیک کړ.

شفیق له هغو لومړنیو کسانو نه وو چې د ثور د بد مرغې کودتا نه پس سمدستي ونیول شو. هغه یې د نورو پخوانیو لوړ رتبه بندیانو سره د ملي دفاع د وزارت دودانۍ په ترځمکې لاندې سمڅو کې تقریباً یوه اونۍ بندي

(c) ketabton.com: The Digital Library

ساتلی وو. د همدې میاشتې په ۲۳ یا ۲۴ نېټه یې د شپې لسو بجو په شاوخوا کې د یو شمېر نوروبند یانو سره دوداني ته وایستل. خلیل الله چې بیا وروسته د کارمل د رژیم کې د جنرالۍ رتبې ته ورسېد او د دفاع وزارت د مرستیال څوکۍ یې هم ترلاسه کړه کله چې د خلقیانو په وخت کې د پرچم د ولي د نوروګوندو غړو په څېر د خلقیانو لخوا بندي شوی و ټچیل کې یې د نورو بند یانو په وړاندې اعتراف کړی و چې ده شفیق د کابل په هوایي ډګر کې په تو ما نچه په سر وویشت.

د اساسي قانون په عملي کولو او له تحبیناً اګرواو بشکېلاک څخه خلاصون په لاره کې د شفیق لیږي لید او ستر همت ترټله پاتې وي شفیق پدې عقیده و چې افغانستان د خپل (۳۱۶۰۰۰) مربع کیلومتر مساحت او تقریباً ۱۵ ملیوني نفوس په سلوکې د ۲،۵ کلنې زیاتوالي په پام کې نیولو سره کولی شي چې دودې او مدني آزادیو په برخه یو مثالي هېواد وګرځي. هغه عقیده درلوده چې په افغانستان کې به بېلا بېل قومونه او نژادونه د یوه داسې واحد ملت د منځته راوړلو خه ونشي نیولی چې په ګډه سره د خپل پرمختګ د پاره کار وکړي. هغه د خپل څومیاشتنی صدارت په موده کې په ډاګه کړه چې انسان کولی شي د یرې ناانډوله شورا سره په بریالۍ توګه کار وکړي. هغه او د کابینې غړو به یې پرله پسې څو ساعتونه په صبر او تینګار سره کار کاوه هغه هڅه کوله چې د خلکو په منځ کې د ملي پېژندګلوی احساس منځته راولي*.

ډاکتر حقشناس په خپل کتاب «د سایس وجنایات روس در افغانستان»

---

* - د نهیات تفصیل له پاره وګورئ د «هـ قانون اساسي اساسی... د صباح الدین کشککي لیکنه له ۸۰ - ۹۵ مخونه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

کې لیکلي:

روسانو د شفیق د حکومت پر نسبت د خپلې ویرې او غوسې له مخې په ژوره توګه د اوضاع څارنه کوله او په سخته اندېښنه کې لوېدلي وو او د لارې ګودر د پیدا کولو په لټه کې ؤ ځکه دوی پوهېدل چې له یوه تازه کار، حساس، پوه، هوښیار او ځیرک او بانرژي حریف سره نښتي کولي د دوکې، دار او تهدید له لارې مخکې ولاړ شي ځکه خو روسان پدې لټه کې شول چې هر څنګه وي سنایي شفیق له منځه یوسي دوی لومړی دا هڅه وکړه چې دربار پدې قانع کړي چې شفیق له مخې لیرې کړي خو ونه توانېدل. روسان ورځ تر ورځې د شفیق له اجرایي قدرت څخه په تشویش او ویره کې لوېدل.

شفیق له ایران او پاکستان سره د روسانو د توطیو او شیطانتونو له مخې دا ریکو خبر پرېتیا نه متوجه ؤ ځکه خو هغه هڅه کوله چې له دغو ګاونډیو اسلامي هېوادو سره د روابطو له منځه دغه سړطاني دانې لیرې کړي.

د هیلمند او بلوڅترون وروسته شفیق له خبریالانو سره په مرکه د افغان ملت د جریدې د خبریال د دغې پوښتنې په ځواب کې چې د پښتونستان مسئله به هم پدغه ډول حل کړی شي وویل هو!

موږ نه غواړو افغانستان د پښتونستان قربان کړو.

روسانو د خپلو ټولو امکاناتو په لګولو غوښتل شفیق له منځه یوسي پدې اړه لنډه او اسانه لار چې د روس د ګټو تضمین وکړي او د مستقیم تېري او تسلط لار ورته برابره کاندي په لومړي قدم کې

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه د داؤد خان رامنځ ته کول ؤخود خپل تېري او تسلط د مقدمې په توګه ترې کار واخلي .

په خارجي او داخلي ډګرونو کې د شفيق نوښتونه او جدي کرښې د دې نږيري ورکاوه چې افغانستان به په لږه موده کې په خپل ځان متکي شي او د ښکېلاک ګرولو مې به وشلېږي لکه چې په ۱۳۵۲ لمريز کال د ثور په ۲۷ اعلان وشو چې ۱۵۲ صنعتي پروژې د ۴ مليونو افغانيو په لګښت په پښسو درول کېږي چې د هغې د په کارلوېدنې او ګټه اخيستنې سره د هېواد ګڼې اړتياوې پوره کېدلی شوې د ۱۳۵۲ د جوزا په ۲۳ نېټه اعلان شو چې ۱۰ بېلا بېلې فابريکې د ۲۳۰ مليونو افغانيو په لګښت جوړېږي چې د توليد ، د کارګرانو له پاره د کار د پيداينې ، پانګې اېښودنې او د اړتياوو پوره کېدنې او داخلي منابعو د په کار لوېدنې له مخې يې ځانګړې اقتصادي ارځښت درلود د پوهنې په برخه کې هم ځانګړې پاملرنې ترسره کېده او ليدل کېدل چې د يولړ علمي پروګرامونو د عملي کېدو له امله به د فرهنګي استعمار د نفوذ مخه او د ځوانانو د افکارو د مسموم کېدو لاره وترل شي د لوړو زده کړو د وزارت تأسيس او د لوست دزده کړې د پروژو له نوي سره په علمي او عملي بڼه عيار ول په ډېره جدي بڼه او چټکتيا سره پرمخ بيول کېده .

د دغو ټولو جدي او اغيزمنو هڅو جريان چې د هېواد د اقتصادي حالت او د وګړو د بدبختي ، فقر ، لوږې او بېکارۍ د عواملو د له منځه وړلو او د بهرنيو طاقتونو د نفوذ د مخنيوي په لاره کې ترسره کېدل د مسکو دويرې او غوسې او رنورهم ژبغرانده کړاو لدغه ويرې چې

هيڅ نه دغه پسته اوتوده مرۍ چې کلونه کلونه يې د هغې د تر لاسه کولو له پاره هلې ځلې کړې له لاسه ورکړې د شفيق د حکومت د نسکورېدو له پاره پر داؤد خان لاس وواهه او خپله ځنه يې پر انيستلې پرېښود. او کرملين له خپلې مخې يوستر خنډ چې هغه ديوه پوه، هوښيار، مدبر او عامل حريف موجوديت له منځه يووړ»*

مرحوم شفيق د خپل صدارت د پرولږه موده کې وکولی شول چې د اسلام دښمنه عناصرو د فعاليتونو په وړاندې د يوه کلک بند بنسټ کېږدي او د لادينيت او فساد پر ضد کې اصلاحي فعاليتونه بسيج کاندي.

ټولو موقوتو خپرونو ته لاربښوونه وشوه چې د اسلامي مقالو او مضامينو له پاره اختصاصي ځونه ولري د اداري فساد په تېره رشوت پر ضد د شفيق د حکومت هراړخيز فعاليتونه او د سلطنتي کورنۍ د ځينو خودسرو عناصرو مقابله د شفيق د جرئت او شهامت ښکارندوي کېدل کېږي.

د ګهيځ اسلامي جريده د ۱۳۵۱ لمريز کال د دلوې د لومړۍ نېټې په ګڼه کې ليکي:

«ښاغلي شفيق په خپله مطبوعاتي مرکه څرګنده کړې چې موږ د خلکو هيلې د اسلام د مقدس دين د اساساتو د پيروۍ په اړه درک کړې او هغه دردچې په خلکو کې له مقدساتو سره د بې پروايي او ساتېرۍ له اړخه پيدا کېږي ما خپله حس کړې موږ به خپل ټول توان د دغه ټول سرغړونو د مخنيوي په لار کې په کار واچوو»

---

* - د زياتو تفصيل له پاره وګورۍ د ساييس وجنايات روس در افغانستان - ډاکتر حقشناس ۲۲۲ — ۲۳۰ مخونه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

کهیځ لیکي « دښاغلي شفیق دغه څرګندوني زموږ په نزد ځکه دتبصرې او پاملرنې وړ دي چې پدې وروستي لسیزه کې دحکومت یو مشرهم نه یواځې پدغه ډول صراحت د دغه وړ سرغړونو په هکله نظرونه څرګند کړي او دهغو د مخنیوي په لارکې یې دمسوولیت احساس ندی کړی بلکې غالباً هغه څه چې د خلکو په وړاندې له مقدساتو سره بې پروایي او ساتیري ګڼل کیږي دوی بې پروایي او دښمني نده ګڼلې اوهغه یې د سیاسي ډلو ترمنځ یو ډول اختلاف ګڼلي همدارنګه هغوی، د دغه ډول سرغړونو د مرتکبینو د اصلي څېرې له بربنډولو څخه ځانونه ګوښه کړي او داجرئت یې نشو کولی چې د هغوی له څېرو پردې لیرې کړي او هغوی لکه څنګه چې دي — هغسې ملتونې ته وروښیي او قانون منګولوته یې وسپاري ․»

کهیځ په پای کې لیکي ،، موږ پداسې حال کې چې دښاغلي صدراعظم شفیق ددغه احساس او درک هرکلی کوو، یا تروچې زموږ په عقیده، دیوه صدراعظم تر ټولو ستره دنده پداسې شرایطوکې چې افغانستان دتاریخ له نازک پړاو څخه تیریږي داده چې اسلامي ارځښتونوته پاملرنه وکړي او د اسلام د مقدس دین دښکنځو او لار ښوونو په رڼا کې دمادي پرمختګ په لارکې ګرندی قدمونه واخلي *

شفیق که طالب وُکه محصل — که د دولت مامرو او که په پوهنتون کې استاد — سفیر و او که وزیر او صدراعظم د هیواد د پرمختګ او له هیواد څخه د حُبیبا ګلرو دلاس په لنډون او دنړیوال استکبار د توطیئو او مانورو څخه د هیواد د ژغورنې او په خپلو پښو درېدنې هیله او احساس یې په زړه کې

* — کهیځ اسلامي جریده د ۱۳۵۱ هوش د دلوې د لومړۍ نیټې ګڼه

(c) ketabton.com: The Digital Library

(c) ketabton.com: The Digital Library

غورځنګونه وهل هغه دهیواد دپرمختګ سخت لیوال وُچي دده دوغه میني اواحساس څرګند ددوی له لیکنو اوشعرونو او شپه او ورځ کاراوعمراني پلانونو او موقف له مخي ښه ترا لګیږدی شي .

خوځنګه چي نړیخور ښکیلاک د دغه ډول هستیو په دښمني او له له منځه وړنې په هیڅ ډول وحشت او شیطانت ذریعه نکوي اود غـه ډول کسان تر ټولو لومړي له مخي لیري کـړي . اودخپلو استعماري ناولوا هدافو په لارکي یي سترخنډ بولي ځکه خوبي په دښمنۍ کي په هیڅ ډول جرم اودسیسه صـرفه نـکوي نو خپلي خبري دشهید شفیق پدغه وینا پای ته رسوم چي هغه د صدارت په وخت کي د ـــ هلمند داوبو دترون په هکله دتوضیحاتو په لړکي کړي وه :

زه دافغانانو په فطري درا یت بشپړ عقیده لرم اونن یو ځل بیا د دغه درایت له مخي حساب او پر هغه تکیه کوم هغه څه چي زمونږ په توان او سنجش کي وو هغه مو د هیواد دمصلحت اوګټو دتأمین په غرض تر سره کړل د دغه مصلحت اومنفعت وروستي تشخیص دافغانستان دشورا په واک کي چي دخلکو دارادي ښکارندوی ده ځای لري .- که زمونږ کړني یې سمي وګڼلی زه او زما ملګری به ښکمرغه وي چي هیواد ته دخدمت مصدر ګرځیدلی دی اوکه زمونږ په کار او سنجش کي تېروتنه ومومي بیا هم زمونږ ښکمرغي ده چي ددولت اساسي قانون پر ښنبسوده چي د یوه حکومت تېروتنه پرننتي او واتلونکي توکم وتپیلي شي .

لوی او توانا خدای دي چي کړدي چاري اوکارونه دهغه په لاس کي دي زمونږ ها نداغیزمن وګرځوي اود هیواد او خلکو مل او مستقلوي.*

---

*- وګــ جبهه ملي جریده ۱۳۵۱ هش دکب د ۲۴ نیټي ګڼه .

(c) ketabton.com: The Digital Library

* * *

ما توقعات مردم خودرا در قسمت پیروی از اساسات دین مقدس اسلام درک کرده و دردی راکه از نگاه بازي کردن با مقدسات مردم پیدا می شود من هم حس کردم وماسعی خودرا برای جلوگیری از تخطیهای درین قسمت به خرچ خواهیم داد. *

وړګ ګهیځ جریده د شفیق د مصاحبې یوه برخه.

د ۱۳۵۱ لمریز کال د دلوې دلومړي نېټي ګڼه

الحاج ننګیال

د ۱۳۶۷ لمریز کال د وری ۳۰ مه

(c) ketabton.com: The Digital Library

بسم الله الرحمن الرحیم

د سرخبري

دا شعرونه هغه وخت ویل شوي چي ما په دارالعلوم کي د یوې — مجهولي آینده خواته زړه اوناز ړه په وېره وېره خا پوړي کولي. دهغي نه وروسته ژر ما په ښکاره کي د بېر تحولات پیښ شول. دهغي آینده د بېره برخه «اوس» شوه او که زه د دې اوس نه په دې کم وکیف خبر وای ما به دهر یو کال نه په هماغه تنګ «تریواوتیه تیاره دارالعلوم کي دوه اودري کلونه جوړکړي وای.

دطالبانو په دنیا کي دي خورو ورواند پښنوزما دځواني دماشوم توب په دوره کي دالفاظو جامي اغوستي دي او واقعاً ما ته دغسي ښکاره کیږي لکه یوماشوم چي د تیي تیاري دنیا نه رڼا ته راووځي. د دارالعلوم تیاره هم د مور دګیډي د تیاري ندکمه نه وه.

خود دارالعلوم د نیا یوه نښه هم لرله چي یوه نادره شان خودي ورسره

(c) ketabton.com: The Digital Library

ملګري وه او پوداش ورچي او مې خبنتي يې پخولي. د سرې نه به يې هغسې شکاک جوړولو چې ديکارت به يې په هديره کې په خپله خبره پښېمانه کړ. د دارالعلوم دغې مېړې ته ڪله ڪله زه د هغې او سپني نظر کوم کومه چې په سندان باندې يې رحمه تکول شوې وي. که په او سپنه کې پوره متره نه وي پوهې پوهتې شي او چې ژرشتيانې او سپنه وي هغه وغځېږي، بيا نو خوښه داينګرده چې څه شي ترې جوړوي.

زه چې اوس دا شعرونه لولم د دارالعلوم د دنيا د دې ترلوړ نکونو نښې پکې شته مګر ورسره ورسره هغه تاثرات او انفعالات هم راټول شويدي ڪوم چې زما طبيعت په هغه دوره کې دآئيني غونډې ديوا ول ځای نه يې چاڼ او يې غلبيله سره را خيستي دي.

ڪابل راډيو ته چه دا پاڼې دچاپ دپاره وسپارل شوې زه په مصر کې وم. د هغې ځای نه ما ډېرو آشنايانو ته اسرې وکړې چې دچاپ کار ته يې پام وکړي او ځينو مخصوصاً زما مشر او محترم دوست صديق الله رشتين چې هغه وخت د پښتو ټولنې رئيس و خواري هم وکړه.

خوشاله چې زه له امريکې نه راوګرځېدم هرڅه ترې تم شوي وو او په ډېر شوا خون مې يو څو پاڼې په مطبعه کې وموندلې چې د ڪوم بدقسمته ماشين کار دغرمې دوډۍ يې ځلور ڪاله په خپل تخرک کې تاوده کړي ساتلې وه.

او س ځينې دوستان مخصوصاً ښاغلی حبيب نوابي بيا بيا راته وائي چې دا پاڼې دې ضرور سره يو ځای شي زه دوی دا خبره منم خو دا بلې نشم منلی چې زه په دې شعرونو کې دنن په رڼا کې کوتې ووهم. دی يو څو نظمونو زما د ژوند انه ديوې معينې دورې تاثرات او خاطرې چې پلې غېږې کې امانتې ساتلې او زه د دغه امانت خيانت ته هيڅکله تيار نه يم.

(c) ketabton.com: The Digital Library

پیغام

د ژوندانه د کار او فعالیت د تود و هنګامو په شاو خوا کې د کوښښ او مجاهدې د جذباتو د تازه کولو او د سرور او رادو او احساساتو د پخلا کولو د پاره یوازینۍ وسیله شعر او ادب دی.

د وجود او امکان په لامتناهي فضا کې د مینې او محبت، سوز او ګداز، درد او جفا او د حسن او جمال د انداز د تمثیل دپاره د شعر او شاعرۍ تخلیق شوی او د انساني ژوند په مختلفو ادوارو کې شاعر د دې وظیفې درونه مګر خوند ور یار په خوراد لچسپۍ او علاقمندۍ په خپلو اوږو اخیستی او د ژوندانه د هرې کرشمې او هر ناز او انداز نه یې په یوه ډېره ښکلې او زړه وړونکې پیرایه کې ترجماني کړې ده. د عقل او فکر په جولانګاه کې د خیال تر ورو پروازونو زما د سینې په تغرۍ کې د یو ویده خوبولن نه یو څو وارخطا بڅرې راوالوزولې او د «پیغام» په نامه یې د پښتو د ادبي ګلشن د پیمخو ګلونو بلبلانو ته په مینه وړوړاندې کړل.

دا سندرې چې دیو مات زړه د بې سوره رباب د اوم غږو تارونو په تال - چې هغه دیو سرشار او تپېدونکي ذوق په ټېره شاباز تر نګېدلي - ویلې شوې دي زما غوندې دیو آرزومند او ارمانجن شاعر اسرې، زما او ښکې، د ضمیر آواز او د خیال ګلونه دي.

لکه څنګه چې شعر او شاعري د حسن او جمال او د قدرت د رنګین تکوین

(c) ketabton.com: The Digital Library

سره غاړه غړې ده نو ځکه شعراوادب وچ په وچه یوازې خشکې فلسفې ته خاصول زما په خیال دادب او شاعرۍ سره یوه لویه ګناه ده. په همدې لحاظ په دې مجموعه کې دعصر، حیات اومحیط دالقائی مضامینو یاد ملي او اجتماعي احساساتونه پرته د شعراوادب د حقیقي دوستانو او د حسن اوجمال دهواخواهانو دخوښ طبعی د پاره دمینې اومحبت یا په بل عبارت دعشقي اوتغزلي اشعاروچاشنی هم تیاره شوېده.

بنا پردې نو دجمال منکرین، یا هغه کسان چې د خالص تغزل طرفدار دی او شعراوشاعری دژوند دپاره نه وسیله کوي دا دواړه د دې کتابګوټي دمطالعې نه حظ نه شي اخیستی.

په هرحال، زه دا د خپل نا قلاره زړه نا زولی ارمانونه اود سوي سینې تاوده فریادونه ستاسې په مخکې بږدم او پر تمه یم چې داګرمي او دیو عالم سوزاوساز د جهان نه راغلي ناري سورې به زما د لالهانده او وارخطا خلمیتوب د یو رنګین سوغات په نامه ومنئ او زما دامیداوارادې په کالبوت کې به د حوصلې ساه واچوئ.

په مینه. م. شفیق
کابل دارالعلوم
حمل - ۱۳۳۰

(c) ketabton.com: The Digital Library

(۱)

ماله غيږ د محبت کې بنکلې ژوند را
ژوندکي د جست او خيز لکه سپند را
بوالهوس يې چې لرې په عيش ونوش کې
د عمل سپينو خولوکې هغه خوند را

(۲)

استغناء دې بېخوده ديــوانـه را
پاکيزه يوه د مينې کاشـانـه را
زخمي زړه مې لا په نوره وينو رنګ کړه
سربازي ديو سرتيرې پروانـه را

(c) ketabton.com: The Digital Library

۳

سرمنزل دارمانو نوانقلاب را

دښروندون دمشکلاتو سره تاب را

دمستانوغوندې رندې آموخته کړه

سرنوشت مې باب دمینې دکتاب را

٤

افتخار دمحبت په ښکلې تاج را

سمندرنه اوردمینې کې خراج را

په ښکلې اوپه ماڼې مې لارې توکړې

ته غنا دزره اتوم په احتیاج را -

(c) ketabton.com: The Digital Library

۵

په زړه کور کې مې د مينې مشال بل کړه

لېونی غوندې سرخوده طبيعت را

د ثريا نه چې ترعرشه پکې ځای شي

د هدف په دايره کې هاوسعت را

PROPERTY OF ACKU

٦

درد وغم د محبت کې خوند سرور را

ډېره ځای دارمانو په کوه طور را

چې د حق د پاره دار په ليمو شکل کړم

هومره جوش د سربازی لکه منصور را

(c) ketabton.com: The Digital Library

(۷)

ماله ژروند د طوفانی غوندې جهاز را

خاص یوتا ته مې ملا تیته د نیاز را

ستا د نهو آسمانو پردې چې وشلوم

هو مره زور، قوت د مینې د پرواز را

(۸)

د تاثیر نه ډک یو توداو ګرم آه را

د زړه کور مې د دردونو منزلګاه را

کره سپوږمۍ غوندې درنه کره مې پورته

هسې نه چې په خفت عروج د کاه را

(c) ketabton.com: The Digital Library

٩

مادیت د غرب لاهو کړو تباه کېږو

زموږ روح ته یو غیبي غوندي امداد را

معنوي اساس مو تینګ په خپل قدرت کړه

د منزل په لوري بیا منډې د باد را

١٠

آئینه چې د جهان د ننداره وشي

دا یو موټی دردمند زړه مې جام جم را

د توحید لمبې مې سرې لړو سینه کې

د بوتانو نه خالي د زړه حرم را

(c) ketabton.com: The Digital Library

(۱۱)

سرولبوکي سمندرغوندي آرام را

په خپل لاس مو بن له دخپل فکر زمام را

چې ورېمه دحرکت اوژوند پکښې وی

د سحر د باد په خوله هغه پیغام را

(۱۲)

زړه د درد د ملغلرو خزینه را

د هدف بام ته د لوړهمت زینه را

ورانه مینه مې په مینه ښایسته کړه

د پاک عشق په سرولبو سوی سینه را

(c) ketabton.com: The Digital Library

(۱۳)

په ځیګر د درد او مینې سوی داغ را
سینه ټوله د معنی د ګلو باغ را

دې تیاره سفر کې لار رانه ورکیږي
ته په لاس د محبت ښکلی چراغ را

(۱٤)

یو مواجه طبیعت لکه دریاب را
د یارې غوندې ټوپونه اضطراب را

بې نوا سره باران په ګریوان وکړم
هسې نرم، او به زړه لکه سحاب را

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱۵

ترقع نه خدایه طبع بېګانه را

دزړه کور د پاکي مینی کاشانه را

قناعت او استغناء مي په نصیب کړه

دانه غوارم د شاهانو سامانه را

۱٦

زولني دانديښنو راته پرتې دي

يو طوفان د پاکي مينی د جنون را

چي سره خوا مي پري باسي په خمودکي

دي نه شپي د درد وغم په مېږتون را

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱۷

دتقلید زولنې ماتې کړه زمونږ نه
دعمل جذبو کې ذوق دابتکار را

فریادونه رسوم بارګاه دعرش ته
آه دزړه ته مې آسمانه لویه لار زا

۱۸

دڅروندو په صف مې شمیر کړه که دانوي
دنیمګړي څروند عوض کې پوره مرګ را

زه به خوله دشکایت نه مهرولاک کړم
ته ګلشن له دڅروندون مې ساز وبرګ را

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱۹

چې راحت پکې دقوم او جمعیت وي

ماله فخر دا زمینت په دې کړا ورا

چې سکه دې دا فلاس زما په نوم کړ

نو په زړه د محبت کا نه جراؤ را

۲۰

په سینه کې یو د مینې مست طوفان را

دیقین په رڼا محو تورکمان را

په زړو قصو مې زړه ستړي ستومان شو

نوی عصر، نوی ژوند، نوی جهان را

(c) ketabton.com: The Digital Library

(۲۱)

قربانې چې سرنامه دکوم اشروي

مدرسه کې درس د دغسې مضمون را

تماشې لېږي چې شکلي پردې پرېږدی

زولنې په پښو دمینې د مجنون را

(۲۲)

په لمبه دعشق پتنګ هومره ګداز را

زړه محفل د محبت د سوز وساز را

که مې شمېرې په تکیه د مفلسانو

په دولت د محبت راله اعزاز را

(c) ketabton.com: The Digital Library

۲۳

خمخانه د محبت کې بېباکي را

په يوه جرعه د ميو بېواکي را

چې کړې دې د تکليف کړه را په غاړه

نو د نور وله قيودو خلاصي را

۲۴

ناقلاره رنځ د مينې له دوا را

د وصال په مستانه ميو شفا را

د شين خال غوندي به پښې پښتنۍ نه بدم

افتخار د پا بوسۍ لکه حنا را

(c) ketabton.com: The Digital Library

۲۵

دیارانوسره مینه په اخــلاص را

دگوهــروپسې هڅه دغواص را

چې د مینې د خوزند چراغ نه چورلي

طبیعت لکه پتنګ غوندې رقاص را

۲۶

چې منې يې نازنیاز هغه دلــبر را

نغرې سـینه دمینې د شــرر را

موجودیت مې حق دپاره ټول فداکــره

تېروغشود جفاله سینه سـپر را

(c) ketabton.com: The Digital Library

۲۷

د سحر چوپه چوپیا کې غریب ووې:

ماله ربه د خپل مرګ او ژوندون واک را

داد ظلم او د ستم دنیا دې واخله

نا ولتیا د «امتیاز» نه جهان پاک را

۲۸

د زاهد سره په نفلو میوو پښ را

مفکوره د قام د خیر راله همیش را

ښه مې ورسوه قوم او جمعیت ته

نه لرم غوندې ککړیه زهر ونیش را

(c) ketabton.com: The Digital Library

۲۹

دي تورتم له لکه نمر هومره مشال زا

د پرو مخکي لار وو پوري وصال را

قافلي نه وروسته کېږو ساعت کم دئ

په شيبه کي مونږ له توان د تلو دکال را

۳۰

فرعونان مو په سر ښتې ږدي محوه کېږو

دجګړي تاب وتوان پخپل الطاف را

دانسان له وينو غوښو نه غذا خوري

ته نجات له هومره جور واعتساف را

(c) ketabton.com: The Digital Library

(۳۱)

دملي او دقومي خدمت په لار کې

داغراضو، شخصیاتو احساس تېپ را

دازړ د میخانې ساقي دردمند ته

پیالې د درد نه ډکې نبی او چپ را

(۳۲)

د پتنګ غوندې د شمعې نه طواف را

دې تیاره کې ته یو نوی انکشاف را

«امتیاز» په عدل تندر دی چې لوېږي

ته هاد مساوات پخپل الطاف را

(c) ketabton.com: The Digital Library

۳۳

په مکتب دعشق او مینې کې سبق را

زړه په وینو باندې سور لکه شفق را

دا بده پورې سوړ ژوندون بدل کې

داشنا په غیږ کې عمر یو رمق را

۳٤

دخزان په ویره کډو بوتو وو ې

روح راپود پسرلي کړه نوی ژواک را

دا آزادو ملتو د سیر غونډي

مخ په پورته مونږ له هم خانه چالاک را

(c) ketabton.com: The Digital Library

۳۵

ماویستلي ده توبه د تشد د نه
په سره سینه ددې وطن اصلاح را

وزګارنه شودګوندی نه ارتقا ته
خوار پښتون له دې خوارېونه فلاح را

۳۶

آبرومند مې که ساتې زما خاونده
غني زړه اومړه سوله دقانع را

دجګړې دشړوندګرمې مې کمه مه کړې
یومشکل چې ورکومه بل مانع را

(c) ketabton.com: The Digital Library

۳۷

حذر ربه له بېځايه احتيـاط را
اقتدارمې دخواهش په انضباط را
دڅروندون دجنګ جګړوپه شاوخواکې
يوساعت هـم دپيمخوا اختلاط را

۳۸

ستادنياکې بس دميني عالي اوج را
سباردزړه مې ډک دخيراودردپه فوج را
اباسيندد زماني يـم لاهـوکـړې
دمستي اوشـورنه ډک څروندون دموج را

(c) ketabton.com: The Digital Library

۳۹

انزواء او رهبانيت نه مې وساته

دعمل په څرخ مې تاو دڅرونداربت را

چې صحنه د اجتماع واړه توده کړي

هسې ګرموجذبوله سينه بت را

٤٠

چې لري يې بلبلان دګل په سازکې

پروانه غونډې په سوزکې ها سرور را

چې وزګار شم پيروي دخپل مسلك ته

خوارې خپې له په مثل د مزدور را

(c) ketabton.com: The Digital Library

۴۱

نور مې هر څه درته پرېښوده خاونده
آزادي او درد او مینه د جمال را

داشنا په غېږ کې پروت یمه لوبېږم
حقیقت تعبیر د غه خوب او خیال را

۴۲

ماله زړه زخمي زخمي په درد دوا را
آزادي او حریت په دې دنیا را

چې د قام په درد مې وخوري هغه خوښ کړم
هسې شاني ښکلی ذوق د تمنا را

(c) ketabton.com: The Digital Library

(۴۳)

په ټولې دریا کاروې که شمشیرې
دغې دیراو بتخانې پورې الحاق را

جنت څه کړم ستا رضا مې نصب العین دی
د وفا توفیق په عهد د میثاق را

(۴۴)

سینه پاکه له وهمونو، له وسواس را
بنده، محیط کې مې آوازله انعکاس را

چې خدمت یې قوت وکړې قام، تېر ته
هغه مټ، هغه بازو او هغه لاس را

(c) ketabton.com: The Digital Library

۴۵

سمه لار لویه په لوري د مرا د را

داویده پښتون چې ویښ کړي ها فریادرا

چې مې عزم ته دغره ویستل هېڅ نه وي

د کوشش جذبې مې ویښې د فرهـا د را

۴۶

په لاس مو نښ. له د قومي ترقي جـړ را

د بشر د خائنا نو چراغ مــــړ را

څوک چې غواړي: آزادي امن دې نه وي

د هغوی زوال نصیب، رنګونه خــړ را

(c) ketabton.com: The Digital Library

٤٧

یو سر شاره طبیعت لکه مینوش را
حق د پاره مال و سر دور کړی جوش را

د احساس لمبې مې سرې لره سینه کې
لمبیدلی یم د درد کې عقل و هوش را

(c) ketabton.com: The Digital Library

پسرلي ته

نڅوي چې خپل آهنګ ته کائنات
دفطرت د ښکلې ساز هغه نغمه يې

په فرياد دي چې ماحول راوينښيږي
دژوند سيند کې ها د شوراو نور وزخمې يې

دلعل بڅري

ستا په مخ سپينې خولې چې وي راماتې
ښکاريدې لکه دلعل د بڅرو

ما پرې شونډې چې راټولې کړې شوه ډکه
لکه ستا غوندې مې خوله د ملغلرو

(c) ketabton.com: The Digital Library

افغان ته

کاشکې مړوی چې مې هیڅ نه وی لیدلی

دا دستا په مرګ حساب ژوندون افغانه

نه شرمیږې ټول قومونه سره یو شول

ته شکېدلی تنې پروت یې پریشانه

اخطار

که دا یو چې هم په دې شانې اوسیږو

نو په مړوا و معدوم و به شمیریږو

راځئ هلئ چې لاسونه سره ورکړو

ګوري دا سیلاب (؟) چې راغی لاهو کیږو

(c) ketabton.com: The Digital Library

کاته

مړاوې سترګې چې راواړوې خمارې
جوړوې مې په جهان دزړه کې لارې
په اعجاز دې لمبولی دا کاته دی
چې په شته مې زلزلې کړې رادوڅارې

ماشوم توب

هم هغې نشاط پسې مې سترګې اوړې
چې مې ؤدزړه سره په ګهـــواره کې
تبسم مې روح نواز په شوندو بنکل ؤ
هرسبق مې ؤدمينې سيپاره کې

(c) ketabton.com: The Digital Library

ژوندون

حقیقت دی افسانه ده که رومان دی
که کوم ساز دی چې نری نری غږېږي
بازیچه ده چې پرې لوبې ماشومان کړي
یوه دمه ده چې رنګ په رنګ ګډېږي

احساسات

بله لاره نه ورکه ده زندان کې
ستا په یاد سترګې داو ښکو وینو ډنډ کړم
زړه مې وايي چې دا ټولې پردې وشلوم
په طغیان د احساساتو ځان درلنډ کړم

(c) ketabton.com: The Digital Library

بنکلا

دڅړوندون د سترګي توب سره په خوا کي
یو مرکز د قلارۍ او دلاسا شته

دعمل جذبې که غړندی په کارشي
تازه ګي او طراوت لره بنکلا شته

هوطنانو ته

پاکي کړي لارې دخپل قوم خادمانو لره
دوفالاس ورکړي دصدق خاوندانو لره

دنوی عصرنیرنګونوبل افسون راوړي
سترګي په برید پرانیتي بنیاي افغانانو لره

(c) ketabton.com: The Digital Library

وطنخواه ته

دملکرتوب لاره پیداکره ددوستانو سره

په یو مسلک باندي راغونډ شه اشنایانو سره

اشنائی دملکرتوب مفهوم یو نه دی ځکه

ددوی په منځ کي تفاوت شته هو بنیارانو سره

دستر کولو بي

د سپوږمۍ د سپینو وړانګو په دولۍ کې

غلي غلي د پردي لاندي موسکیږي

په غلا غلا کا ته کوي وار خطا ګوري

دادچا سره په سترګو کې لوبیږي ؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

يوه آرزو

هغو ترو کې له بدو سترګو لرې
دواړه نا ست وی دیو شړند خوړ په غاړه

لو په یل کې محویت هومره بېخود کړی
رانه هېر شوی دا مادی کائنات واړه

خدای ته

خومره پاک او سپین کتاب دي رالېږلی
سعادت دي دانسان په کې لیکلی

خوارمان دی د تاویل، تقلید آفاتو
رانه ورک کړو په حاشیو کې غلی غلی

(c) ketabton.com: The Digital Library

دحق دښمن

علمبرد «امتیاز» دښمن دحق دی
داچې کرځي اورمیږ جګ او شمله شخه
یم لوی شوی خیل خانه دابراهیم کې
لا به خوا په دې نمرود باندې کرم یخه

ښکلي یار ته

کائنات دې په رڼا دمخ رڼا دی
ستا په غیږ کې جوړ دې دنیا ارم دی
تبسم دې زلزله د تن په ښارده
ستا په موسکو موسکو شوی موږ قسم دی

(c) ketabton.com: The Digital Library

مینه

دحیات په خوب اوده وم بو کنیدمه
دامید رڼا مي ولیده رڼو یاکسي
قلاري مي په زړه راغله دلاسا شوم
څومره خوندي په آرزو او تمنا کښي

امید

دابي غاري سینډ چي کوري مینه داده
په طوفان يي دحیات کشتی لاهو ده
دلته لوبي په سر، تاج اورنګ ونام شي
عاشقي په شاهي نه کیږي محموده

(c) ketabton.com: The Digital Library

خلوت

چې حریم دې د اغیارو نه خالي کړو
کله ماهم د نسیم په څوله در بله
ستا په شونډو مې د خولې د شېبې په غېږ کې
او ډیوه د محبت وی را ته بله

د حیا خولې

دا شبنم د ګل په پاڼو کې ځلیږي
که په مخ دې د حیا خولې راماتي
چې په بدو بدو سترګو ورته ګوري
رب دې کړي د بوالهوس د مرګه پاتي

(c) ketabton.com: The Digital Library

د محبت ګرمي

د دنیا ګلزار به وچه سره میره وه
که موسکی یکي پیمخي خوبان نه وی

په ښروندون به د جمود سره تیاره وی
که ګرمي د محبت په جهان نه وی

آزادي

یوه ښکلی شان لیلی د سعادت ده
چي پلوي یې په مغرب کي نیمکخو دی

یوی د زلفو یې نسیم دلته راوړی
بس علاج زموږ د وارو تلوسو دی

بېخودي

د پسرلي په دې رنګينو هنګامو کې
د تنکو تنکو ګلونو په وږمو کې
دا د چا غېږې ته ورغلم چې ځان مې
رانه ورک شو دې يو مست حسن جلوو کې

تمنا

د اسمان انګړ کې شي چې د يوې بلې
ما دې خواته په خندا خندا در بلې
زه د ستا او ته د شپې غېږ کې اوده يې
زما هر خواهش ته وايې : بلې بلې

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسول ته

درنه زارشم سرہ اپورته کړه يوځلي
په اشنا جامو کي ورک يي ستا پيغام کړو
په اسانه په کي ساو يستل محال دی
هومره تنګ يي ستا هغه پراخ نظام کړو

غليم ته

دبستان کي دا ايشيا چي زه استا د وم
تالوستله هغه وخت کي سيپاره
مخ دي تورشه اوس زما د سردعوه کړي
ته اوخدای نر په همدغه قواره!

(c) ketabton.com: The Digital Library

التجاء

که داغواړې چې هرڅه نه بې پروا شم

ما دمینې محبت په لاړ ولوندکړه

که به نه ګورم پرې حق او حقیقت ته

ما په هسې بې نظروسترګو ړوندکړه

انتخاب

په شنو سترو د سپین غره کې چې آبشاردی

دهغې په غاړه وې له ما شوم تو به

لېونی روح مې یوازې وې هرڅه نه

بې له مینې، ازادی او نښکلیتو به

(c) ketabton.com: The Digital Library

په خوب کې

د سرو ګلو ډیوټل په منځ کې دواړه
غېږ په غېږ وو خوله په خوله غاړه په غاړه
ونسیم دې ثنا خوان په ګونګه ژبه
او سپوږمۍ وه په تعظیم غاړه په غاړه

په خیال کې

د سپوږمۍ ډېلو شو د سوري لاندې
په مکیز مکیز موسکی شي راسره خاندي
تسلي دې په خاموشو کتو راکړه
دواړه شونډې دې په مینه کړې راوړاندې

(c) ketabton.com: The Digital Library

پښتون ته

دهاتي غوږ کې اوده يې بې انصافه
خلک کرځي د اسمان په کنارو کې

ته لا وايې الف بې د ترکينو
د نفاق او جهالت په سيپارو کې

شکوه

دې دنيا کې چې هرڅه زمونږ نه دي
واک د بل ځړ به د بل او کار د بل دی

مال زمونږه ملک زمونږ خواري مونږ کړو
عيش د بل عشرت د بل اختيار د بل دی

(c) ketabton.com: The Digital Library

پوښتنه

دا سپوږمۍ په سپینو وریځو کې ښکاریږي
چې رنګې رنګې په مخ یې راخوره ده
که سپین مخ دې دیو سپین نقاب نه لاندې
د سپوږمۍ او د نمر پورې مسخره ده؟!

تو ده غیږ

د دنیاله کیر وداره وم ستومانه
زه بېخبره وېروم چاله دې جهانه؟
دا تو ده غیږه د چا وه چا په مینه
دا پاسته لاسونه کړه چا پېر زمانه

(c) ketabton.com: The Digital Library

ماشوم توب

څه وړې وړې چې د لېونتوب دی
چې شباب کې یو طوفان ورنه جوړیږي

یو صورت د یو بې شوره بېخودی دی
سرشاري او بېغمي کې چې موسکیږي

شباب

لېونی غوندې یو خوب دی بې تعبیره
اضطراب دی او که تندر په سکون دی

په مستي پکې غورځنګ کړي په موجونو
آ طوفان د بېخودی او د جنون دی

(c) ketabton.com: The Digital Library

بینایي

راسره وي سترګي دواړه پرده پوښي
چې يې نه ليده که هرڅومره به وا شوي

داچې اوس په پټو سترګو هم ليدل کړي
ستا په مينه کې قسم دی چې بينا شوي

فریاد

داتومبي مې چې اغزي د زړه په سترګو
کوم بې رحمه کوم ظالم اوکوم صياد دی

چې آسمان په ظالمانو نه رالويږي
معلوميږي بې تاثيره مې فرياد دی

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ضمیر اواز

مخ د تورو وریځو نه راووزمه برېښنا یمه
خاندمه ، ځلېږمه ، بې خرې سپین سبا یمه
زه د تحیر د زړه تیارې لره رڼا یمه
او سم په سینه کې د زړه غوږ سره اشنا یمه
راځه په جذبو شې طبیعت نو زه پیدا یمه
عمق د فطرت د زړه نه دې دنیا ته راشمه

پروت یم په سینه کې د امید او د ارمان په شان
زه تورته د صدق یم ، بې رڼا یم د وجدان په شان
پاک چې وي دوریځو نه د هغه شین آسمان په شان
برق یم د یقین غورنږې او نیم د ګمان په شان
غږ په ګمراهانو کوم هاتفي آواز غورنږي
لا ولړم د غیب سره موجود یم د یو راز غورنږي

پاکه تکه سپینه صیقل شوې آئینه یمه
سیند د صراحت کې لا هو شوې سفینه یمه
بام د مراد ونو ته په لنډه لار زینه یمه
تږو لا ړو وو ته د چولې د منځ چینه یمه

(c) ketabton.com: The Digital Library

اخلم الهامونه له قدسیانو له ملکه ځنې
چرلم د پتنګ غوندې د شمعې د محفل ځنې

نه د زړه پردو کې د احساس غوندې لوبیږمه
تا ته سترګو ره اوره که غوندې ځلیږمه

زړه چې روند او کوڼ شي نو بیا هیڅ نه معلومیږمه
څه تدبیر خونیم چې تېر وزم خطا کیږمه

ځانله چې وجدان شي قیمتي دی مصلحت زما
نه کوري ظاهرنه قوانین د شریعت زما

وران یم ارتجاع سره، د غدر نه نفرت کوم
پاکه مې القاء ده د بشمنې د خپا نت کوم
پاکې یې ساتم د آرزوګانو حفاظت کوم

زه ناری انسان ته د وحدت د امنیت کوم
نه منم ظلم، رحم! رحم دی آواز زما
لا د زړه پرده کې کړي آهنګ د بشکلي ساز زما

غواړمه انسان نه چې د درد وغم اشنا دې وي
زه غلامي نه منم آزاده دا دنیا دې وي
بدې مې تیاره شي رڼایي د سپین سبا دې وي

محو دې رجعت شي که څه وي نو ارتقا دې وي
هره کالبود د ژوند له نوی ساه د حرکت غواړم
تېر دا فسانو نیم د نوي ژوند نهضت غواړم

(c) ketabton.com: The Digital Library

ژوند د شرف غوارم د ښېگڼو طرفدار یمه
خوب نه یم عادت نه دی د شپې ورځې بیدار یمه
نه یم په تقلید کې هوا خواه د ابتکار یمه
ایکې د وجدان سره روان په یوه لار یمه

سوزم خوشحالېږمه په قېږمه د سیند په شان
نور و پېته نشته خو احساس مې وي د خوند په شان

باد د حوادثو نه د ژوند بېړۍ پنا بیایم
تا ته د نن درس کې نوی فکر د سبا ښایم
تا د حال په ژبه، تحوله، په رښتیا ستایم
زه د شلم عصر د انسان په نامه دا وایم

تېرشه دا توم نه خو نن جهان د امنیت کره ساز
بېرته کره د زړه غوږ بونه، واوره د ضمیر آواز.

(c) ketabton.com: The Digital Library

څه معنی؟

دومره فریب په سپین څادر د قلندر څه معنی
په نوي عصر کې د دې زاړه دفتر څه معنی

که مفکوره د خیرخواهۍ وي په مغزو کې د چا
نو امتیاز د سپین او تور دلراو بر څه معنی

د زړه انګر چې کړي جلوې د پاکې مینې رڼا
دا سې دنیا کې تظاهر د نمر قمر څه معنی

کوم استعداد چې تا پخپله خاورو لاندې کړ لو
بیا د هغې پسې د ځان ځنې سفر څه معنی

خدای چې بینا سترګې درکړیدی او دید شته پکې
بیا غوږ ځېدل نو له کرنګه له کمر څه معنی

په لوڅو پښو خو د آشنا سره د شپې په غېږ کې
چې زه مو رڼېږم سپینې سترګې د سحر څه معنی

ژیړ ګل!

«ته چې هسې ښایسته یې ژیړه ګله
ځکه تا په ځان شیدا کړله بلبله» (۱)

ستا د بوی نښې په باغ پیره داري کړي
دلته نه راځې خودې له دې ګبله

کومه غوټه دې د مینې ور ایله کړه
سرګوشي دې چې بلبل سره کوله؟

دادې رنګ دکوم مین د مخ اخیستی
چې د ژړوندیانه دې دومره ژیړه شوله؟

دلبري کړي دبیدلو په جامه کې
دا دې څه پرده په مخ وغوړوله

اوریده مې چې تاوې په ګونګه ژبه:
ستړګې وونیځه لیلی له تغافله

ګوره تېر ویستې ظاهر د سرو ګلونو
خساره دې سراسر وکړه ګاکله

شاو خوا درنه چاپېره ګلان سره دی
ته یې ژېړ د مسافر وغوندې څله؟

نه پوهېږم چې د دې باغیچې ګل یې
که زما غوندې راغلی له کابله

حدیقة الاندلس-قاهره
داپریل ٤ - ۱۳۵۳

(۱) خوشال بابا

(c) ketabton.com: The Digital Library

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ژوند سبق

څه په سوړ ژوندون او په امان د تحول ځني
کلکه تربګني چي د فلک ورسره نه وي

ځان دي بجهز کړي په قوت باندي که ژوند غواړي
نه دي ځي مورچي له چي توپک ورسره نه وي

دلته دي زموږ په خانانو ملکا نوکـــــي
داسي سري کوم دی چي کوتک ورسره نه وي

خلاص به بېګناه بندي د فکر کړي زموږ ملا
خو که زولني دوهم وشک ورســـره نه وي

لاره به خطا تيار و کوڅو کي فلسفي نه شي
کله چي ملکري ايمان کلک ورســـره نه وي

زه به د ساقي پيالي ته هيڅکله نژدي نه شم
ستا د خوږو شونډو جام چي ډک ورسره نه وي

پاتي به بېخونده دياري منډي رامنډي شي
ستا نه کله کله چي سترګک ورسره نه وي

اور به ژوندون پوري کړي چي نه وي آزادي پکي
ورکه شاعري کړه چي مسلک ورسره نه وي

(c) ketabton.com: The Digital Library

رنګین سحر

د قدرت نه آواز راغــی — اړخ بدل شو د ژوندون
بیا د دهر سرنامه شوه — یو رنګین غوندې مضمون
د فطرت د تندې کړ بنې — کړې تفسیر دیوجنون
د ګلشن خرام ته شوق کړې — د زړه طفل ته لمسون
دغوټی په غوږ کې ووې — بیا نغمې د سبا وون :
سترګې پرانیزه بهار شو — یو منوم مرګ دی د سکون
پسرلی په پیرکې را وړو — ګرد شو نود ګـــرد ون
بیا بلبل او ګل ییښې کړې — د لیلی او د مجنـــون
د شاعر طبعې کړو پــور ته — سر د فکر له رنګــون
حسن او مینې ته پرې ایښی — ځای د عقل افـــلاطـون

د قدرت کوتو سکوند لی ، په مستی کې طبیعت دی
د جذباتو محشر جوړ دی ، د رنګونو قیامــت دی

د ګلشن په زړ غوټو کې — ګل په لاس پیاله نیـــولې
د نکهت له میرو ډک — د مستی په بوی لــړلې
وارخطا غوټی غوږ پیږي — که خوب کې بو کـــنیدلې

بیا د ښکلو زلفې ځنې　　　په ګلونو دکې شولي
نرګس تیټې سترګې ناست وُ　　　چې بوسې یې ورکولې
داچې پیغلې غوټې خاندې　　　خوسبا دې تښتولې
د شبنم قطرې نسیم ته　　　لکه طفل نازولې
د غونچې په ګهواره کې　　　په نازناز یې زنګولې
د جمال د جوړې شوخو　　　په احساس لوېې کولې
قافلې د رنګ او بوی وې　　　چې تالا و الا کېدلې

د سینې د سینه په غېږ کې، اړخ بدل کړو ارمانونو
د احساس کشتۍ لاهو شوه، د مستۍ په طوفانونو

د امید ماشوم ځلمی شو　　　تمه یې وشوله د ځانه
مشاطه د جمال راغله　　　ناوې جوړه شوه د نیانه
پیغامونه د رېدې وو　　　پیالې وغواړې زمانه
بیا د هوش متاع ورکېږي　　　د عقلونو له دوکانه
معشوقې د سرو ګلونو　　　سجدې غواړې د بورانه
بیا پیرو د حسن جوړ کړو　　　یو ارم له دې جهانه
د وږمو د وزې خېږې　　　د باغونو د فضا نه
غواړې زلفو له ګلونه　　　مستې پیغلې له باغوانه
دافق په سحر وویې　　　مبارک دې شه انسانه

د نسیم د ساز پرده کې، کائنات چې نغمه بار شو
د بلبلو ترانو کې، پیغامونه د بهار شو

مرور چې وو تر اوسه　　　په خلاکېږي ارمانونه

(c) ketabton.com: The Digital Library

(c) ketabton.com: The Digital Library

د شبنم په رڼاو بنګو　　ګلو ومینځل مخونه

راته ښکاري چې سیالي کړي　　اننګو سره ګلونه

خوشالۍ شوې سره پټولې　　پراري شولو غمونه

بیا سواره کړه مطربانو　　ګلشنونو کې سازونه

پېغلې پېغلې ګلرخانې　　ورته اچوي لاسونه

سوز و ساز یې سره ګډ کړو　　پسرلي کړي څه کارونه

د ګلشن حرم کې بل دی　　د سرو ګلو چراغونه

د ګلزار په لوري درومي　　ګلالۍ ملالې نجونه

بې منته شو څلمو ته　　د پېمخو دیدنونه

عکس یې اخیستو د ګلو، رنګین شوې مې نظر وُ

رنګارنګي رنګینۍ وې، یو عجیب «رنګین سحر» وُ

●○●

(c) ketabton.com: The Digital Library

دځلمو ترانه

لکه نسیم دباغ گلو ته پیغام دی زمونږ
هدف دکار او د خدمت وطن او قام دی زمونږ

مونږه افغان ته یو قوي ملي وحدت جوړوو
د تفرقې د امتیاز په کور قیامت جوړوو
ورانې ویجاړې دوطن پخپل همت جوړوو
عدل انصاف او مساوات روح د نظام دی زمونږ
لکه نسیم دباغ گلو ته پیغام دی زمونږ

مونږه په دین په ملیت باندې خپل سر ورکوو
د جفا غشو له سنگر غوندې ټټر ورکوو
واړه افغان ته د نهضت نوی خبر ورکوو
عقیده پاکه پاک ایمان په پاک اسلام دی زمونږ
لکه نسیم دباغ گلو ته پیغام دی زمونږ

مونږه تعمیم د معارف پخپل وطن کې غواړو
نوی آهنگ د نوی ژوند پخپل چمن کې غواړو
د شمن دحق او حریت سر په کفن کې غواړو
خدمت د قام ته چې ولاړوي پرې سلام دی زمونږ
لکه نسیم دباغ گلو ته پیغام دی زمونږ

(c) ketabton.com: The Digital Library

وطن نه بد بد رواجونه رسومات ورکوو
رنځونه ولږې، بې علمي او خرافات ورکوو
د کار د منځ منځ نه بېځایه سکنات ورکوو
بنا پر حسن اعتماد باندې مرام دی زمونږ
لکه نسیم د باغ ګلونو ته پیغام دی زمونږ

ظلم، رشوت، تملق دروغ او خیانت نه منو
غواړو په زړه کې درد او رحم، قساوت نه منو
سره همدرد یو بې دردې په رسمیت نه منو
ملا عالم مخلص خادم ته احترام دی زمونږ
لکه نسیم د باغ ګلونو ته پیغام دی زمونږ

مونږ په ایشیا کې یو مسعود افغانستان غواړو
مونږ حکومت او حاکمیت د پاک قرآن غواړو
اباد په صلح وامنیت باندې جهان غواړو
ټینګ د سنجش فکر و تدبیر په لاس زمام دی زمونږ
لکه نسیم د باغ ګلونو ته پیغام دی زمونږ

ملي مفاد په شخصیاتو مقدم دی مونږ ته
حکم د دین - عالم او مشر محترم دی مونږ ته
دفع د ظلم په بل ظلم هم ستم دی مونږ ته
د قوم خادم چې وي هغه خلمی امام دی زمونږ
لکه نسیم د باغ ګلونو ته پیغام دی زمونږ

(c) ketabton.com: The Digital Library

PROPERTY ACKU

فرهنګ جهاد

«فرهنګ جهاد» د افغانستان د ژغورنده، آزادي بخښونکي بر میال اسلامي فرهنګ د فکري او عقیدتي اصیلو کرښو په پام کې نیولو سره د کردو مجاهدو لیکوالو، محققینو او شاعرانو د جهادي آثارو خپرولو ته چمتو دی - په تېرو د هغو لیکوالو آثارو ته چې په بهرنیو لیرو هېوادونو کې د مهاجرت ژوند تېروي او هلته د خپراوي چارې ستونزمنې او له مالي اړخه د زیات لګښت غوښتونکې دي.

څرنګه چې زموږ ستر اسلامي غورځنګ له حساس او نازک دور څخه تېرېږي «فرهنګ جهاد» په نظر کې لري چې د دغو لیکوالو او ادب پوهانو د مرستې او لارښوونې له لارې په نږدې راتلونکې کې یوه موقوته ادبي خپرونه هم نشر کاندي.

فرهنګ جهاد د هر متعهد مجاهد لیکوال د آثارو د خپراوي په اړه د دوی د فرمایش مطابق د هغوی په خدمت کې دی او بېله مالي لګښت څخه د خپراوي ټول تکالیف په خپله غاړه اخلي، ځکه چې فرهنګ جهاد له مالي تنګسې سره مخ او له هېڅ لوري مرسته نه ده ورسره شوې ځکه خو به د دانه لیکوال یواځې د چاپ لګښت پخپله اداکوي.

فرهنګ جهاد د هېواد د زړو او ارزښتناکو آثارو او اسنادو ساتنه او تکثیر هم په نظر کې لري او هر هغه اثر چې زموږ له جهادي پالیسۍ سره اړخ لګوي او ضرورت یې محسوسېږي تکثیروي.

هیله ده د تکثیر لو بیا خپرېدنګ له پاره د دغه ډول ارزښتناکه آثارو په استازي سره قدرمن هېوادوال او فرهنګیالان له فرهنګ جهاد سره مرسته وکړي.

له کردو متعهدو ورونو، لیکوالو او پوهانو څخه هیله کوو چې پخپلو معنوي او مالي مرستو او لوربینو سره د فرهنګ جهاد د پرمختیا او پیاوړتیا لار آواره او د جهادي ادب د بډاینې او ساتنې په لار کې خپل مسؤولیت او رسالت تر سره کاندي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

فرهنګ جهاد د دغو آثارو د خپراوی تکل کړی:

۱- دخوځښت دمؤسس لوی استاد پوهاند غلام محمد نیازي دخپروشویو مقالو مجموعه وینه په قلم کي - دجاهدو لیکوالو او وینا والو تذکره.
۲- جهادي فتواګاني
۳- اسناد تاریخی افغانستان
۴- پیغام - دمحمد موسی شفیق د شعرونو د مناجاتونو برخه
۵- مجموعه مقالات مرحوم محمد کاظم شارقی
۶- افغان باقی کهسار باقی - دجهاد په اړه د پاکستان دارد و ژبو انصارو وینا والو د -
۷- شعرونو مجموعه
۸- دعبدالهادي هدایت د مقالو مجموعه
۹- معرفی جراید ومجلات جهاد افغانستان
۱۰- دکمیټ د اسلامي جریدي د دوو کلونو کلکسیونونه
۱۱- به یاد سخنور صخر آفرین سترګ استاد خلیلی
۱۲- تعصب او د هغه اغیزه
۱۳- داستانونه او ولسونه - دجهاد په اړه د بهرنیو لیکوالو یادداشتونه
۱۴- مجموعه مقالات الحاج مولوی عبدالرب احدی وردګ
۱۵- منزلونه او منزلونه - د اشعارو مجموعه
۱۶- دوینو نخښي - دجهادی خاطرو مجموعه
۱۷- کارتون ها سخن میګویند د مقاومت په اړه دخپروشویو کارتونونو البوم
۱۸- تاریخچه نهضت اسلامي افغانستان -
دوشعرشیدا

داده یوځي درانه هیوادوال به له فرهنګ جهاد څخه خپلي مرستې نه سپموي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ARLS
B
1.231
SHA
2721

دژوندون میره اوبزده ده ستړی کیږي
ګوټ دشونډو د شربت درسره واخله
دوصال ډیوه به مړه وي مونږ به نه یو
دایه یاد د محبت درسره واخله

شفیق

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library